

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.VI.21.602/2015/6.

A tanács tagjai: . Kollár Márta a tanács elnöke
. Puskás Péter előadó bíró
Tamáné dr. Nagy Erzsébet bíró

A felperesek: I. rendű
II. rendű

A felperesek képviselője:. Kása Nikoletta

Az alperes:

Az alperes képviselője:án és Társai Ügyvédi Iroda,
ügyintéző: dr. Moldován András ügyvéd

A per tárgya: megállapítás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:
I-II. rendű felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Törvényszék
42.Pf.634.153/2015/3.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Bíróság
16.P.54.711/2014/11.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.
- Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 15.000 (tizenötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

- Kötelezi a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak külön felhívásra 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A közjegyző alperes 2008. június 13-án 11079-0/2155/2008/3/O. szám alatt közjegyzői okiratba foglalta a felperesek tartozáselismerő nyilatkozatát.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperesek keresetükben a Pp. 123. §-a alapján kérték annak a megállapítását, hogy a közjegyzői okirat nem közokirat, az a közokirathoz jogszabályban fűzött joghatás kiváltására nem alkalmas.
- [3] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Az ítélet indokolása szerint az alperes a közokiratba foglalt szerződés tekintetében nem minősült szerződő félnek, ilyen módon a vele szemben indított megállapítás iránti per a felperesek semmilyen jogának a megóvását nem eredményezheti, a felpereseknek az alperessel szemben semmilyen joga nem állt veszélyben. Az elsőfokú bíróság a 2/2010. (VI.28.) PK véleményre hivatkozással kifejtette, hogy a szerződés érvénytelenségének a megállapítása iránti kereset előterjesztésére csak akkor van mód, ha fennállnak a Pp. 123. §-ban meghatározott feltételek és a megállapítás iránti perben jog, vagy jogviszony fennállásáról, vagy ennek hiányáról kell dönten. A felperesek jogai megóvását azonban a perbeli esetben egy végrehajtás korlátozása vagy megszüntetés iránti per szolgálhatná, az általuk kért megállapítás abban a perben lenne kérhető. A 3/2004. PJE határozat értelmében az alperes valamennyi tevékenysége közhatalmi jellegű, ennek megfelelően a felperesek és az alperes között nem jött létre magánjogi, megbízási jellegű jogviszony sem, a közjegyző által a tevékenysége során esetlegesen okozott kár így a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 349. §-a szerint lenne követelhető. A megállapítási kereset feltételei tehát a perben nem álltak fenn, ezért az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

[5] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - annak helyes indokai alapján - helybenhagyta. Kifejtette a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság eleget tett a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségének, a keresetet pedig teljes terjedelmében elbírált, mert a felperesek 2015. március 4-i beadványa keresetmódosítást nem tartalmazott. Utalt arra, hogy a Pp. 123. §-a szerint számadási kötelezettség megállapítására irányuló kereseti kérelmen túl egyéb, megállapításra irányuló keresetnek csak akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperesek jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges, a végrehajtás elmaradásához fűződő érdek megóvása az alperessel szemben azonban szükségtelen. A nyilatkozat közokiratba foglalásával a peres felek között létre jött ugyan jogviszony, de ez nem azonos azzal a jogviszonnyal, amelyben a felperesek a tartozáselismerő nyilatkozatot tették. A felperesek által megjelölt érdek tehát a hitelezővel szemben állhat fenn, így az ügyben megállapítási kereset nem volt megalapozottan előterjeszthető.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[6] A jogerős ítélettel szemben a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérték, hogy a Kúria azt az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően helyezze hatályon kívül és kötelezze az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára. A felülvizsgálati kérelem indokolása szerint a közjegyzővel szembeni perek esetén a 3/2004. PJE előfeltételként határozza meg a közjegyzői okirat közokirati jellegének hiányát. Amennyiben ugyanis a közjegyzői okiratról kiderül, hogy az nem minősül közokiratnak, akkor a közjegyző az ezzel összefüggésben okozott károkért felelősséggel tartozik. Jelen keresetben a felperesek ezért nem a Pp. 123. §-ában foglaltaknak megfelelően a megállapítást, hanem a közokiratot kiállító közjegyző felelősségének a megállapítását kérik. Hivatkoztak a Pp. 195. § (1) bekezdésében foglaltakra és arra, hogy a közjegyző közfeladatát lát el, az általa kiállított okirat teszi lehetővé, hogy bírósági út igénybevétele nélkül is végrehajtás indulhasson az ügyben. Az azonban, ha a közjegyző figyelmen kívül hagyja a jogszabályi előírásokat azt eredményezi, hogy az okirat ellenkező hatást vált ki és perre okot adó állapotot teremt. Hivatkoztak az 1958/2009. számú Polgári elvi határozatra és arra, hogy az ügyben ezért azt kellett vizsgálni, a perbeli szerződés esetében jogszabály mely adatok, tények közokiratba foglalását tette kötelezővé. Utaltak a BH 2005.71. számú eseti döntésre és ennek alapján arra, hogy az alperes által kiállított okirat alapján megindult végrehajtás olyan jelentős hátrányt okozhat, amelynek elkerülése érdekében indokolt a végrehajtást megelőző megállapítási per megindítása. Fennálltak tehát álláspontjuk szerint megállapítási kereset benyújtásának a Pp. 123-ban meghatározott feltételei, a jogerős ítélet pedig ezért

megalapozatlan és jogszabálysértő.

- [7] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására és a felperesek perköltségben történő marasztalására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [8] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [9] Az eljárás bíróságok az ügy elbírálásához szükséges mértékben feltárt és helyesen megállapított tényállásból helytálló jogi következtetéseket vontak le, azokkal a Kúria is egyetértett, a jogerős ítélet nem jogszabálysértő.
- [10] A felperesek a keresetükben annak a megállapítását kérték, hogy a közjegyzői okirat nem közokirat és az a közokirathoz jogszabályban fűzött joghatás kiváltására nem alkalmas. A keresetet az eljárás során ennek megfelelően tartották fenn, majd a felülvizsgálati kérelmükben - annak első és harmadik oldalán - is megerősítették, hogy ennek a megállapítását kérték a peres eljárás során. Az eljárás bíróságoknak és a Kúriának ennek megfelelően a Pp. 215. §-a alapján ezt a keresetet kellett elbírálnia, más tartalmú kereset elbírálása súlyos jogszabálysértést eredményezett volna. A felperesek mindezekkel ellentétesen adták elő felülvizsgálati kérelmükben - annak a második oldalán - az eljárás során először azt, hogy az ügyben kérték az alperes felelősségének a megállapítását is. Ilyen tartalmú kereset azonban nem került előterjesztésre, a közjegyző kártérítő felelősségének a megállapítása nem képezte a per tárgyát. Az eljárásban előadott kereseti kérelem alapján ezért ebben a perben csak a Pp. 123. §-a szerinti megállapítási keresetet kellett és lehetett elbírálni. A felperesek a keresetükben maguk is erre a jogszabályi rendelkezésre hivatkoztak követelésük jogalapjaként, így a keresetüket ettől eltérő módon nem lehetett értékelni.
- [11] A megállapítás iránti kereset megalapozottságához két konjunktív feltételnek kell bekövetkeznie, amelyek közül ha valamelyik nem áll fenn, akkor az ilyen jellegű kereset nem teljesíthető. Az egyik feltétel az, hogy a megállapítás a keresetet előterjesztő fél részére valamely jogvédelme érdekében legyen szükséges, míg a másik feltétel, hogy a fél valamilyen okból teljesítést ne követelhessen. A jogerős ítéletben kifejtetteknek megfelelően a felpereseknek az alperessel szemben semmilyen jogát nem kellett megvédeni és az alperesnek sincs az okirat alapján semmilyen igénye a felperesekkel szemben. A közjegyző és a magánfél közt, amikor a magánfél a közjegyzőhöz fordul egy közjegyzői okirat kiállítása érdekében, közjogi jellegű jogviszony jön létre, amely az okirat létrehozására irányul. Az okiratba foglalt követelés,

vagy nyilatkozat egy másik, a közjegyzői okiratba foglalt szerződéssel szerződést kötő felek közti magánjogi jogviszony, ami a perbeli esetben a felperesek és a hitelező között jött létre. A felpereseknek valós lehet az a jogi érdeke, hogy az alperes által kiállított közjegyzői okirat alapján ne indulhasson ellenük közvetlen végrehajtási eljárás, de ez a jogi érdek nem a felperesek és a közjegyző alperes közti közjogi, hanem a felperesek és a másik szerződő fél közti magánjogi jogviszonyban jelentkezhethet, ennek megfelelően a másik szerződő féllel szemben érvényesíthető. (Ez állapítható meg egyébként a felperesek által hivatkozott eseti döntésekből is.) A felperesek tehát az általuk előadott igényekkel a másik szerződő fél ellen léphetnek fel külön perben vagy a végrehajtás megszüntetése iránti perben, de ilyen megóvandó jogi érdek hiányában a közjegyző alperessel szembeni perindítás nyilvánvalóan téves volt. Az alperessel szemben, ha esetlegesen kárt okozott, kárigényt lehet előterjesztani, de ilyen kereset az eljárás során nem került előterjesztésre, a megállapítás iránti követelésnek pedig nem volt helye. (3/2004. PJE, EBH 2009.1958.)

- [12] A Kúria a kifejtettekre tekintettel a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján, utalva annak helyes indokolására is, hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [13] A Kúria az ügyben a felperesek kérelme alapján tárgyaláson hozta meg határozatát.
- [14] A Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban is irányadó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felpereseket az alperes javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján a ténylegesen végzett ügyvédi tevékenységgel arányosan megállapított - és a 4/A. § (1) bekezdése szerint Áfá-val növelt összegű - ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.
- [15] Kötelezte továbbá a pervesztes felpereseket az Itv. 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazott 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) és (3) bekezdése alapján az illetékeljegyzési joguk folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték állam javára történő megfizetésére.
- [16] Az ítélet ellen jogszabályok nem biztosítanak egyéb felülvizsgálati lehetőséget.

Budapest, 2016. szeptember 6.

. Kollár Márta s.k. a tanács elnöke, dr. Puskás Péter s.k. előadó
bíró, Tamáné dr. Nagy Erzsébet s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

Sz.Sz.

bírósági ügyintéző